

ЕФЕКТИВНІСТЬ: ГЕНЕЗИС ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ

Л.С. СТРИГУЛЬ¹, Т.М. Х. НГУЄН², А.А. СТРИГУЛЬ³

¹ к.е.н., доц. каф. екон. аналізу та обліку, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

² магістрант 5-го курсу НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

³ студент 2-го курсу ННІ ЕММБ НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

Економічна ефективність суб'єктів господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми і галузі функціонування, залежить від рівня забезпеченості підприємств ресурсним та фінансовим потенціалом, їх раціональним співвідношенням та ефективним використанням у процесі господарської діяльності. Ефективність виробництва як економічна категорія відображає дію об'єктивних економічних законів, яка проявляється в результативності виробництва тобто в прибутковості діяльності в цілому. Категорія «ефективність» є багатозначною та багатовимірною, тому, виникає об'єктивна необхідність поглибленого дослідження існуючих підходів щодо сучасного сутнісного наповнення категоріальним змістом понятійного апарату, яке повинно мати системний та обґрунтований характер зумовлений специфікою та логікою наукового дослідження та врахуванням певних особливостей сучасного стану функціонування та виду діяльності окремих підприємств.

Науково обґрунтовані теоретико-методологічні аспекти сутності та шляхів підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання висвітлені в наукових працях Ковальова В.В., Іващенко Н.П., Лямець В.І., Тевяшева А.Д, Макконнелла К.Р., Федулова Л.І. та багатьох інших.

Велике різноманіття підходів до сутності категорії «ефективність» зумовлює необхідність здійснити більш глибоке дослідження і сформулювати комплексне визначення з урахуванням часової хронології та відповідних їм відмінностей. Визначення поняття «ефективність» різними авторами наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Визначення поняття «ефективність», наведене різними вченими в певній часовій хронології

Автори	Визначення поняття
Макконнелл К.Р. [1, С.217]	Ефективність є співвідношенням між витратами ресурсів і виробленими в результаті їх використання обсягів товарів чи послуг
Ковальов В.В., Волкова О.М. [2, С.302]	Економічна ефективність – відносний показник, що порівнює отриманий ефект з витратами чи ресурсами, використаними для досягнення цього ефекту

Кінець таблиці 1

Автори	Визначення поняття
Орлов П.А. [3, С.221]	Ефективність – співвідношення результату або ефекту будь-якої діяльності і витрат, пов'язаних з її виконанням. Причому це може бути як співвідношення результату і витрат, так і співвідношення витрат і результатів діяльності
Падерін І.Д. [4, С.91]	Сутність економічної ефективності підприємства полягає в економії всіх питомих витрат на виробництво продукції, що визначає його дохідність
Федулова Л.І. [5, С.406]	Економічна ефективність – такий стан справ, за якого неможливо здійснити жодної зміни, яка більш повно задовольняє бажання однієї людини, не перешкоджаючи задоволенню бажань іншої людини
Іващенко Н.П. [6, С.522]	Економічна ефективність – віддача у формі доходів різних ресурсів фірми, що знаходяться в її розпорядженні
Лямець В.І., Тевяшев А.Д. [7, С.396]	Ефективність – це не просто властивість операції (процесу функціонування системи), що відбивається в її здатності давати певний ефект, а дієвість такої здатності, тобто результативність, співвіднесена з ресурсними витратами

На основі наведених тлумачень, стає очевидним, що більшість авторів, у своїм формулюваннях ефективності, розуміють цю категорію як відношення ефекту до витрат або ресурсів, що були витрачені на його отримання. Тобто критерії ефективності формуються на основі витратного і ресурсного підходів.

Таким чином, на основі генезису хронологічної складової категорію «ефективність діяльності підприємства» слід визначати, як комплексну характеристику існування соціально-економічної системи діяльності підприємства і варто до її визначення застосовувати саме комплексний підхід, який включає сукупність критеріїв оцінки ефективності функціонування підприємства в цілому, з урахуванням результативності його витрат, цільової результативності та рівня конкурентоспроможності на ринку.

Список літератури:

1. Макконнелл К. Р. Экономикс. Принципы, проблемы и политика: В 2-х т. Пер. с англ. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М.: Республика, 1992. – Т. 2. – 399 с.
2. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / В. В. Ковалев, О. Н. Волкова. – М.: ПБОЮЛ, 2000. – 424 с.
3. Орлов П. А. Экономика предприятия: Учеб. Пособие / П. А. Орлов. – Х.: РИО ХГЭУ, 2000. – 401 с.
4. Падерин И. Д. Научные и практические аспекты повышения экономической эффективности современного предприятия / И. Д. Падерин // Вісник Академії економічних наук України. – 2003. – №1. – С. 89 – 95 с.
5. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: Підручник / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2003. 448 с.
6. Иващенко Н. П. Экономика фирмы: Учебник / Н. П. Иващенко. – М.: ИНФРА, 2006. 528 с.
7. Лямець В. І. Системний аналіз. Вступний курс. 2 - е вид., перероб. та допов. / В. І. Лямець, А. Д. Тевяшев. – Х.: ХНУРЕ, 2004. – 448 с.